

INTERVIU CU DOAMNA TEIA GAVRILESCU, PREȘEDINTELE ASOCIAȚIEI VIITORPLUS^[1]

Cătălin Luca^[2]

Rezumat

Interviul prezintă activitățile de economie socială din cadrul proiectelor **Atelierul de pânză** și **Recicleta**, două inițiative implementate de către Organizația ViitorPlus. Traficul și poluarea, nivel scăzut de reciclare a deșeurilor sunt problemele care au generat inițierea celor două proiecte, care pun accent pe dezvoltarea durabilă în paralel cu integrarea profesională a persoanelor cu handicap. Doamna Teia Gavrilescu^[3] crede că legislația din România limitează activitatea de economie socială, iar comunicarea între actorii sociali, potențiali parteneri, se derulează anevoios din cauza percepțiilor diferite asupra conceptului de economie socială.

Cuvinte cheie: *dezvoltare durabilă, economie socială, integrarea profesională a persoanelor cu handicap*

^[1] Este o organizație neguvernamentală, nonprofit, independent înființată pentru a stimula și contribui la transpunerea în practică a conceptului de dezvoltare durabilă la nivel de individ, comunitate și organizații. Organizația are sediul în București, Str. Ion Nistor nr. 2, ap. 01, sector 3, tel: +40 212 102 031, e-mail: viitorplus@viitorplus.ro, website: <http://atelieruldepanza.ro/>, <http://www.sacosadepanza.ro/>, <http://www.viitorplus.ro/atelieruldepanza>

^[2] Doctor în sociologie, Director executiv la Asociația Alternative Sociale, Str. Cuza-Vodă Nr.8A, Tel. : +40 723 360 916; E-mail: cluca@alternativesociale.ro

^[3] Fondator și președinte ViitorPlus, Tel.+40 729 040 079; E-mail: teia.gavrilescu@viitorplus.ro

1. Ce probleme sociale importante de la nivelul comunității rezolvă activitățile inițiate în cadrul proiectelor „Atelierul de pânză” și „Recicleta”? Cum contribuie aceste proiecte la dezvoltarea locală?

T.G. „Recicleta” este un proiect complex, care răspunde la mai multe probleme sociale și propune soluții pentru rezolvarea lor chiar dacă sunt implementate încă la scară redusă și funcționează pe principiul „fiecare coală de hârtie reciclată contează”. În România nivelul de reciclare al deșeurilor este între unu-două procente, fiind cel mai mic din Uniunea Europeană, după Bulgaria. În contextul acesta orice inițiativă care vine să compenseze acest deficit este binevenită. Așa a pornit în 2009 proiectul „Recicleta”, proiect axat pe colectarea deșeurilor de hârtie cu cargo-biciclete, mijloc de transport fără emisii de carbon. Colectăm cantități mici de hârtie, începând cu 25 de kg, cantități care nu prezintă interes pentru collectorii autorizați și care ar ajunge, altfel, la groapa de gunoi.

Angajații noștri provin din categorii sociale aflate în dificultate, fără studii, fără o calificare profesională, aproape de limita excluziunii sociale. „Recicleta” le asigură un loc de muncă stabil, un venit legal și constant și îi ajută să se reintegreze socioprofesional.

O alta problemă a orașului București este traficul și poluarea generată de acesta. Într-un oraș sufocat de peste două milioane de autoturisme, cargo-bicicletele sunt un mijloc de transport fără emisii nocive pentru mediul înconjurător și propun o alternativă prin încurajarea utilizării bicicletei ca mijloc de transport.

Cea de-a doua întreprindere socială a ViitorPlus - „Atelierul de pânză”, a fost conceput ca un mod de a pune în practică principiile dezvoltării durabile și se constituie pe latura economică, socială și de mediu. Scopul este de a produce sacoșe de pânză naturală ca alternativă ecologică la pungile de plastic, estimate la 5 miliarde, distribuite anual doar în România. În plus, sunt realizate și alte materiale din pânză, gen șorțuri, rucsacuri, veste, semne de carte etc., totul într-un mod cât mai prie-

tenos cu mediul și angajând persoane aflate în dificultate. Avem inclusiv o secțiune de unitate protejată pentru lucrul la domiciliu cu persoanele cu dizabilități fizice angajate. Atingerea acestor obiective este susținută de un model economic funcțional.

2. Unde sunt distribuite produsele realizate în cadrul „Atelierului de pânză” și care este atitudinea societății față de acestea? Cum rezistă aceste produse presiunii concurențiale ale pieței?

T.G. În principal, produsele sunt achiziționate de către firme și companii care le personalizează pentru a le oferi clienților, angajaților cu ocazia diferitelor evenimente. Avem în plan pentru acest an să intrăm în mai multe rețele de distribuție și deja am reușit acest lucru în benzinăriile OMV și librăriile Humanitas. Sacoșele mai pot fi găsite și în locații elegante cum sunt ceainăriile, băcăniile și librăriile. Concurența puternică vine din partea prețurilor mici pe care le au sacoșele care provin din zona Asiei. Facem față acestei presiuni oferind un alt tip de sacoșă. Oferim ceea ce le lipsește produselor importate, o bună calitate a materialelor, a lucrăturii și flexibilitate în realizarea de modele noi și personalizare. În plus, oferim satisfacția consumatorului că a contribuit într-un mod responsabil la protecția mediului prin achiziționarea acestor sacoșe.

3. Care sunt sursele de finanțare ale „Atelierului de pânză” și ale „Recicletei”? În ce este reinvestit profitul realizat?

T.G. Proiectul „Recicleta” a pornit cu finanțare de la ViitorPlus, asociația care a inițiat acest demers. Ca întreprindere socială obiectivul proiectului este să asigure sustenabilitate financiară din surse proprii. „Recicleta” obține venituri din valorificarea hârtiei, dintr-o mică contribuție a companiilor de la care colectăm hârtia și din vânzarea de spațiu

publicitar pe cargo-bicicletă. Pentru extinderea proiectului și a numărului de angajați am obținut finanțări. În 2011 proiectul a reușit să acopere cheltuielile din veniturile obținute, dar încă nu a recuperat investiția inițială.

În cadrul „Atelierul de pânză” principala sursă de finanțare este activitatea de producție și vânzare, plus alte finanțări și granturi. Încă nu am reușit să avem profit. În eventualitatea obținerii de profit, acesta va fi folosit pentru a achiziționa noi utilaje, cele pe care le folosim în prezent au depășit termenul de casare și au productivitate scăzută. Vrem să mai investim în reamenajarea spațiului de lucru care nu este adecvat pentru persoane cu dizabilități, iar acest lucru ne obligă să lucrăm cu acești angajați la domiciliu.

4. Care este rata de integrare profesională a persoanelor vulnerabile care au fost angajate în cadrul „Atelierului de pânză”?

T.G. De la începutul proiectului au fost încadrate două categorii de persoane aflate în dificultate: persoane cu dizabilități fizice și persoane aflate în alte situații dificile. Prima categorie este angajată în proiect pe perioadă nedeterminată, programul de reintegrare profesională este pentru cea de-a doua categorie. Astfel, sunt trei locuri de muncă pentru aceste persoane. De la începutul proiectului în acest program al proiectului, au intrat nouă persoane, două persoane s-au retras înainte de a finaliza programul și patru au ieșit către piața muncii. Din aceste patru persoane, trei au reușit să își păstreze locul de muncă pentru o perioadă mai mare de șase luni, respectiv perioada minimă pentru a fi considerat un caz de succes.

5. Prin ce mijloace ar trebui să se promoveze economia socială astfel încât aceasta să fie cunoscută de persoanele din România?

T.G. Economia socială e o nouă formă de economie, e o economie care pleacă de la dorința de a lucra în mod direct și continuu pe anumite probleme ale unei comunități. Cel mai bun mijloc de promovare al economiei sociale este prin ceea ce produce în mod direct. Proiectele care se încadrează în acest segment economic de cele mai multe ori produc ceva concret, un proiect de economie socială nu va face rabat de la calitate și nici nu își va înșela clientul din dorința de a se îmbogăți rapid pentru simplul fapt că acest proiect nu aparține unui individ, ci unei comunități întregi.

6. Credeți că legislația din România avantajează sau limitează activitatea de economie socială pe care o desfășurați?

T.G. Toate proiectele de economie socială produc un plus de valoare pentru societate într-o proporție mai mare decât o firmă axată doar pe profit. Acestea creează locuri de muncă pentru persoanele aflate în dificultate, asistați sociali, susțin prin ceea ce fac un consum responsabil și influențează în mod indirect sănătatea populației, influențează în mod pozitiv mediul înconjurător fie prin faptul că ele comunică acest aspect populației, fie în mod direct, prin reciclare, așa cum face „Recicleta”. Astfel, din această cauză costurile de funcționare/producție ale unui astfel de proiect sunt mai mari decât ale unei firme axate pe profit.

Legislația, însă, nu prevede nicio scutire de taxe, o susținere în piață prin promovarea proiectelor de economie socială. Dimpotrivă, de multe ori pune piedici cum ar fi legislația pe reciclare, autorizarea unităților protejate sau lipsa unei legi privind economia socială.

Astfel, comunicarea conceptului și dezvoltarea antreprenoriatului social este îngreunată de lipsa unui cadru legislativ unitar. La nivelul

autorităților implicarea este minimă și încercările sunt timide. La nivel Uniunii Europene s-a declarat că modelul economiei sociale va fi motorul creșterii în viitor, însă în România mulți dintre politicieni nu cunosc acest model economic.

7. Care sunt cele mai mari obstacole pe care le întâmpinați în desfășurarea, dezvoltarea și menținerea funcționării celor două proiecte pe care le derulați?

T.G. Dificultățile pe care le întâmpinăm sunt de natură financiară și de percepție. Mulți încă nu înțeleg importanța reciclării sau nu o percep ca fiind ceva ce îi influențează direct. Efectele se văd în timp și probabil cei ce vor avea de suferit de pe urma nereciclării vor fi generațiile viitoare. Lipsa interesului pentru serviciul de colectare al deșeurilor ne limitează piața, sursele financiare și posibilitatea de extindere.

Pentru „Atelierul de Pânză” cele mai mari dificultăți sunt cele legate de costurile suplimentare cauzate de latura socială și cea de mediu a proiectului. Angajații, persoane aflate în dificultate au contract de muncă pe o perioadă mai lungă, ei au un plan de reintegrare la care nu poate fi dată pauză dacă nu sunt comenzi. Aceste costuri suplimentare ne cresc prețurile și ne scade competitivitatea pe piață.

Inițiativele sunt însă puține și vin în special din zona ONG-urilor care au deschidere către rezolvarea unor probleme sociale sau de mediu. Serviciile sunt tot mai mult promovate în mediul online, dar și în cadrul unor conferințe tematice.

În ultimii ani conceptul a fost tot mai mult promovat pe fondul multor finanțări europene câștigate de ONG-uri. Cu toate acestea, dacă menționezi de antreprenoriat social, de întreprinderi sociale, într-un context de business, mereu trebuie să-l definești, să-l explici. Cred că metodele din prezent sunt bune, trebuie doar timp și implicare din partea autorităților pentru crearea unui mediu propice pentru dezvoltarea acestor inițiative.

8. Care sunt posibilitățile și capacitatea de extindere ale „Atelierului de pânză” și ale proiectului „Recicleta”?

T.G. „Recicleta” urmărește să se extindă la nivelul orașului București, dar deocamdată din veniturile pe care le obținem acest lucru nu este posibil, de aceea urmărim atragerea de fonduri din sectorul public sau privat pentru extindere.

9. Considerați că instituțiile din România, implicate în domeniul economiei sociale, ar trebui să colaboreze între ele pentru susținerea acestui concept sau fiecare ar trebui să se canalizeze pe dezvoltarea propriilor viziuni?

T.G. Trebuie să existe o perspectivă unitară asupra acestui concept, și din punct de vedere legislativ. Este imposibil să dezvoltăm un concept unitar dacă toți trag în direcții diferite. Odată ce ai cadrul legislativ poți să te desfășori în câte direcții dorești, fapt benefic pentru că există multe idei bune care așteaptă să fie puse în practică. Și cu cât se dezvoltă mai multe antreprize sociale conceptul va fi tot mai cunoscut și mai promovat.

Credem că este necesar ca instituțiile să colaboreze. Acest model este la început în România și ca orice concept nou este interpretat în diferite moduri. Faptul că există mai multe instituții care susțin acest concept este ceva bun însă faptul că fiecare își prezintă viziunea proprie poate face rău. Deja sunt viziuni diferite despre cum ar trebui să arate un astfel de proiect, asta poate dezbină și nu se va prezenta ceva unitar pentru un proiect de lege sau plan de dezvoltare a acestui segment.

*Sacoșă de pânză confecționată în cadrul atelierului
Asociației Viitor Plus*

Sacoșe de pânză confecționate în cadrul Atelierului de pânză

